

Snakk om etikk

Revisjon av etiske regler

 MORTEN KLEPP, AVGÅTT LEDER I NTFs ETIKKRÅD

Følgende nye bestemmelser i NTFs Etiske regler, under avsnittet **Tannlegens forhold til pasienten**, er vedtatt under NTFs representantskapsmøte 26-28. november 2021. Forslag til endringer ble framlagt av etikkrådet, med tilslutning fra hovedstyret.

Ny § 10 lyder

«§ 10 *Utnytting av pasienten*

En tannlege må ikke utnytte en pasient verken seksuelt, økonomisk, religiøst eller på annen måte. Pasientens samtykke fritar ikke tannlegen for ansvar.»

Begrunnelse:

Enkelte hendelser i et pasient- og behandlerforhold vil alltid være uetiske, som å utnytte pasienten økonomisk, seksuelt eller på annen måte. Seksuell relasjon mellom pasient og behandler er nest hyppigste årsak til tilbakekalling av autorisasjon eller lisens (rusmiddelbruk er hyppigste årsak), hvilket tilsier at medlemmene bør være særskilt oppmerksomme på dette.

Fra pasienthold er det kommet inn klager på tannleger som har tilnærmet seg pasienten på en uønsket måte. Etter Etikkrådets oppfatning bør et profesjonsetisk regelverk regulere helsepersonells opptreden overfor pasienten også utenfor behandlingssituasjonen. Dette gjelder også tannleger, fordi det kan oppstå et ujevnt maktforhold mellom tannlege og pasient.

Rådet mottar iblant henvendelser fra tannleger med spørsmål om hvorvidt det er greit å inngå et forhold med en pasient eller tidligere pasient. Det vil etter rådets oppfatning normalt ikke være brudd på en slik bestemmelse som foreslått dersom to personer treffes og det viser seg at den ene har vært pasient hos den andre på et tidspunkt.

Mellom ytterpunktene uønsket tilnærming og gjensidig relasjon finnes det mange nyanser. Ved å innføre en bestemmelse som gir rådet

anledning til å vurdere og sanksjonere de hendelser der tannlegen har utnyttet pasienten på noe vis, vil NTFs etiske regelverk være oppdatert. De siste årenes søkelys på utnytting av egen posisjon i forhold til den presumtivist svaker part har avdekket at det foregår utnytting på mange arenaer. Selv om Statens helsetilsyn sanksjonerer slik utnytting, vil det komplettere det etiske regelverket og gjøre det tydelig overfor medlemmene at slike handlinger er uakseptable om en slik bestemmelse innføres.

Ny § 11 lyder:

§11. *Sosiale medier*

En tannlege bør ikke være tilknyttet pasienten i sosiale medier.

Bestemmelsen er ikke ment å regulere slik kontakt der tannlege og pasient har en annen form for relasjon.

Begrunnelse:

Bestemmelsen er foreslått som en *bør*-regel, og innebærer ikke et totalforbud mot kontakt med pasienter i sosiale medier. Initiativet til slik kontakt bør imidlertid ikke komme fra tannlegen, og tannlegen må være oppmerksom på at taushetsplikten også gjelder ved bruk av sosiale medier. Fallgruvene er mange, ved at skillet mellom profesjon og privatliv viskes ut kan det være fort gjort å tilkjenne sin relasjon til pasienten for omverdenen uten å mene det. Statens helsetilsyn har vedtatt å gi kritikk til helsepersonell som har tilkjenne en slik relasjon.

En annen side ved å innføre en slik bestemmelse er at tannlegen kan vise til regelen dersom en pasient ønsker kontakt i sosiale medier. Det kan være vanskelig å avslå slike forespørsler uten begrunnelse, og tanken er at det er til hjelp for tannlegene å kunne vise til regelverket.

Bestemmelsen er ikke ment å regulere slik kontakt der tannlege og pasient kjenner hverandre på andre måter.